

DE GROOTSTE VRUCHT DER AARDE.

DOOR

S. J. RONNER.

Wie dezer dagen een bezoek brengt aan den Hortus te Amsterdam, zal daar in een der kassen de ontkieming kunnen zien van één der merkwaardigste palmen, de *Lodoicea Seychellarum*. De vrucht van dien palm is verbazend groot. Zij wordt wel een voet lang, ongeveer 25 cM. breed, en bevat een steenharde, zwarte kern, bestaande uit het zaad en den daarmee vergroeiden binnensten vruchtwand. Die kern is half-kogelvormig en tweelobbig, waarom de vrucht wel dubbele cocosnoot wordt genoemd. Zij weegt niet minder dan 10 à 25 K.G. Gerust kunnen wij haar dus de grootste vrucht der aarde noemen.

Reeds langen tijd zijn die vruchten bekend, zelfs langer dan de boom, die ze voortbrengt.

In de 17de en 18de eeuw werden zij namelijk dikwijls door zee-lieden drijvend gevonden in den Indischen oceaan. Niemand kende den boom, waarvan ze afkomstig waren, en, zooals het in die tijden meer ging met onbegrepen natuurverschijnselen, werden ook van deze vruchten de wonderlijkste verhalen in omloop gebracht. Men noemde ze Coco de Mer, Coco de Salomon, of ook, omdat ze vaak in de zee nabij de Malediven werden gevonden, Coco des Maledives. Volgens de oude Maleische en Chineesche zeelieden waren het geen voortbrengselen van de aarde, maar van de zee. Aan een onderzeeschen boom op de kust van Sumatra zouden deze vruchten groeien. Maar natuurlijk, als men ging duiken om dien boom te vinden, dan verdween hij in de diepte.

Vreemder nog maakten het de negerpriesters. Zij meenden, dat de boom groeide in de nabijheid van Java, zijne takken boven 't water uitstekende. Hierin woonde een reusachtige vogel, een monster, dat 's nachts jacht maakte op tijgers, olifanten en andere groote dieren. Met onweerstaanbare macht werden schepen door de golven rondom den boom aangetrokken en de opvarenden vielen dan ten prooi aan

den vogel. Geen wonder, dat de bijgeloovige zeelieden angstvallig deze verderfelijke plaats meden.

Niet alleen haar duistere afkomst gaf stof tot allerlei verhalen, maar ook aan de vrucht zelf werd een bijzondere macht toegeschreven. Zij heette een krachtig middel te zijn tegen allerlei vergiften. De vorsten van Hindostan, bevreesd ook eenmaal het slachtoffer te worden van giftmengers, zooals zij zelf zoo dikwijls hunne vijanden vergiftigden, waren dus zeer op 't bezit dier vruchten gesteld. Groote sommen hadden zij er voor over! Zij geloofden, dat water, welk zwaar vergift het ook bevatte, uit de schaal van deze cocosnoot gerust kon worden gedronken. Hiervan wist de koning der Malediven ten bate zijner schatkist handig partij te trekken. Alle noten, die bij de eilanden gevonden werden, verklaarde hij tot zijn eigendom. De doodstraf trof hem, die het waagde, er één in zijn bezit te houden. Door den vorst werden ze dan voor veel geld verkocht of als kostbare geschenken anderen vorsten aangeboden.

Alle roem is echter vergankelijk, zoo ook die van deze cocosnoot. Hij nam een einde, toen in 1743 de plant zelf ontdekt werd op de Seychellen, eenige eilandjes ten noorden van Madagaskar. Deze eilanden waren reeds in 1505 door de Portugeezen ontdekt, en werden in 1743 door de Franschen in bezit genomen. Sedert 1794 behooren ze aan Engeland.

Op drie van de Seychellen-eilanden groeit de palm, dikwijls vlak bij de kust, zoodat de vruchten in zee vallen en door wind en stroomen in N.O. richting worden gedreven. Vandaar, dat de eenige plaats, waar zij bekend waren vóór de ontdekking van den boom, de Malediven-eilanden waren.

Bij voorkeur groeit de palm in nauwe dalen. Op het eiland Praslin heet een van die dalen dan ook: Ravijn van de Coco de Mer. Door die palmen met hunne honderd voet hooge stammen en sierlijke kronen van groote waaiervormige bladeren, is dit dal een van de mooiste plekjes der tropische luchtstreek.

Uit de oksels der onderste bladen komt een groote, dikke, weinig vertakte bloeikolf, onderaan door een scheede omgeven. De bloemen zijn éénslachtig. De vrouwelijke bloem is groot en bevat een driehokkig vruchtbeginsel, ieder hokje met één zaadknop. In den regel komt er echter maar één hokje tot ontwikkeling. Daaruit ontstaat dan de reusachtige vrucht. Dikwijls zitten er eenige, soms wel tien, zulke vruchten bij elkaar aan één kolf. 't Gezamenlijke gewicht daarvan bedraagt dus een paar honderd kilo's.

De vruchtwand bestaat uit verschillende lagen; de buitenste laag,

het exocarp, is vezelig als bij de gewone cocosnoot; daarop volgt een vleezige laag, het mesocarp, en 't meest naar binnen ligt het steenharde endocarp. Hierin is een gat, waardoor de wortel bij de ontkieming naar buiten komt, tusschen de lobben van de vrucht. Evenals het rijpen der vrucht, waarvoor ongeveer 10—12 jaar noodig is, zal ook de ontkieming menig jaar duren.

Voor ons alleen merkwaardig, is deze palm voor de bewoners der Seychellen van het grootste nut. Evenals van andere palmen, worden bijna al zijne organen tot een of ander doel aangewend. Het hart van de kroon wordt als groente gegeten, de bladeren zijn bouwstof voor de hutten, zoowel voor de muren, als voor de bedekking, terwijl men met het dons der jonge bladen kussens vult. Ook van de noten worden allerlei gebruiksvoorwerpen gemaakt, en de jonge bladeren leveren nog materiaal voor 't maken van hoeden.

De Amsterdamsche Hortus is thans in 't gelukkig bezit van twee zulke groote vruchten, afkomstig van de Seychellen, een geschenk uit Oost-Indië, medegebracht door den Heer Commandant der in September j.l. in het vaderland teruggekeerde Java-divisie. Begin September werden zij in de kweekkas neergelegd, totdat zich na ongeveer vier weken het worteltje vertoonde. Thans liggen ze op groote kuipen met aarde, terwijl de wortel al in den grond dringt.

We willen hopen, dat de planten zich verder voorspoedig zullen ontwikkelen, en de *Lodoicea Sechellarum* weldra een sieraad moge worden van onzen Amsterdamschen Hortus.